

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง อันเป็นการแสดงออกถึงสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชน บทบัญญัติข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ไว้ว่า "เจตจำนงของประชาชนเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดให้มีขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ภัยการลงคะแนนเสียงของชาย-หญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน" ๑ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจึงเป็นรัฐบาลที่มีความชอบธรรมในฐานะที่มาจากประชาชน และได้รับการยอมรับจากประชาชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจากนานาประเทศทั่วโลก และนำไปใช้เป็นหลักและอุดมการณ์ในการปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า รัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตย คือ รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แนวความคิดประชาธิปไตยได้เริ่มเป็นที่นิยมในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๕ ได้มีขุนนางคณะหนึ่งจำนวน ๑๑ คน ได้ร่วมกันยื่นบันทึกถวายความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า "พระมหากษัตริย์ควรจะมอบอำนาจในการปกครองให้มาอยู่ในความรับผิดชอบของคณะเสนาบดี คือ คาบิเนต (cabinet) ซึ่งมีเอกอัครเสนาบดี (prime minister)

๑ ประเสริฐ เรียมศรี, "ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองอ่างทอง" (เอกสารวิจัยการปฏิบัติงานนักศึกษาโรงเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๑๐ วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๒), หน้า ๗.

เป็นประธาน และจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทในการปกครองประเทศ แต่ยอมรับว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับรัฐสภา..."^๑ คณะขุนนางดังกล่าว ยังได้กล่าวถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพูด การเขียน และความเสมอภาคของบุคคลในทางกฎหมาย รัชกาลที่ ๕ มิได้ทรงลงโทษผู้ถวายบังทีกแต่ประการใด เพราะพระองค์ทรงเห็นเจตนาที่ต่อบ้านเมืองของบุคคลกลุ่มนั้น พระราชกรณียกิจของพระองค์ได้รับการวิเคราะห์ว่า ทรงสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การเลิกทาส การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน และที่สำคัญที่สุด คือ ทรงสนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานแห่งแนวความคิดแบบประชาธิปไตย

ต่อมาในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงตั้ง "คุสึศธานี" ขึ้น มีการจำลองรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาทดลองใช้ คือ ให้มีรัฐธรรมนูญปกครองลักษณะปกครองนคราภิบาล มีพรรคการเมือง ๒ พรรค ให้มีการเลือกตั้งนคราภิบาล (mayor) และมีสภาการเมืองแบบประชาธิปไตย มีการออกหนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงาน และเสนอข่าวสารภายในเมืองจำลองแห่งนั้นจึงกล่าวกันว่า เหตุผลในการจัดตั้งคุสึศธานี เพื่อเป็นการปลุกฝังหรือฝึกหัดการปกครองระบบรัฐสภา^๒ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในสมัยของพระองค์ก็ได้ทรงมอบอำนาจให้ประชาชนมีการปกครองแบบประชาธิปไตยแต่อย่างใด เพราะทรงเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง

^๑ สุขุม นวลสกุล, วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ วิศิษฐ์ ทีวีเศรษฐ์, การเมืองและการปกครองไทย (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๓), หน้า ๖๒-๖๓.

^๒ สุเทพ อัครถาวร, พรรคการเมืองในระบบเสรีประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : บางสะแกการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๔๑-๔๓.

ปรากฏการณ์ประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทยก็คือ ในสมัยรัชกาลที่ ๗ ซึ่งในขณะนั้นแนวความคิดประชาธิปไตยได้แพร่หลายเข้ามามากขึ้น ประชาชนมีการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีโอกาสได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เช่น ในยุโรปและอังกฤษ บุคคลดังกล่าวเหล่านี้ได้มีความปรารถนาที่จะให้ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และได้รวมตัวกันตั้งเป็นคณะราษฎร อันประกอบด้วยทหารและพลเรือนร่วมกันเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้ัญญ์เชิงุรชกาลที่ ๗ ขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราวคือ พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราวเมื่อ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๗๖ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งแรกจำนวน ๗ นาย การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทางอ้อม กล่าวคือให้ราษฎรในหมู่บ้าน เลือกผู้แทนหมู่บ้านเพื่อไปออกเสียงเลือกผู้แทนตำบล และผู้แทนตำบลไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร °

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ยึดถืออุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยเชื่อมั่นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่เหมาะสมที่สุด สามารถที่จะแก้ปัญหของประเทศชาติได้ ที่สำคัญที่สุดก็คือ จะนำประเทศชาติไปสู่ความเจริญได้เช่นเดียวกับอารยประเทศทางตะวันตก ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เป็นจำนวน ๑๓ ฉบับ และได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ จนถึงปัจจุบันจำนวน ๑๒ ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ ฉะนั้นสิ่งที่จะยืนยันความยึดมั่นประชาธิปไตย

° น.ส.พ. ประชาธิปไตย, คู่มือการเลือกตั้ง ๒๕๑๕ ทำราชอาณาจักร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๕๕ อ้างถึงใน ประเสริฐโยธีพิทักษ์, "การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในกรุงเทพมหานคร เมื่อ ๒๒ เม.ย. ๒๒" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคลโรงเรียนนายอำเภอ วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๒), หน้า ๒๐๑.

ประการหนึ่งก็คือ การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงสิทธิเสรีภาพ
 ของประชาชนในการเลือกตั้งผู้ปกครองที่เห็นว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุด ขณะเดียวกันประชาชนก็
 สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ตามกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สภาพของปัญหา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ
 สมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นระยะเวลาเกือบ ๕๐ ปีแล้วก็ตาม
 ก็ปรากฏว่าการปกครองดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา
 มีการปฏิวัติรัฐประหาร เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเหตุผลที่อ้างอยู่เสมอก็คือ รัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตย
 ไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ปฏิบัติตน
 ให้เหมาะสมกับฐานะตำแหน่ง และก่อให้เกิดความวุ่นวายทางการเมือง เป็นที่น่าสังเกตว่า
 รัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตยทุกรัฐบาลที่ผ่านมา ไม่ได้เป็นรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ของ
 ประชาชน คือ มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมด มีเพียงครั้งเดียว
 ที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๕๗.๕๐ คือ การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐
 แต่ถัดอีกว่าการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นการเป็นการเลือกตั้งที่มีการทุจริต ไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรม
 อันเป็นผลให้เกิดการรัฐประหารโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐^๑
 (ดูตารางที่ ๑ ประกอบ) การปฏิวัติรัฐประหารในแต่ละครั้งก่อให้เกิดการชะงักงันในกระบวนการของ
 ประชาธิปไตย สิ่งที่น่าพิจารณาอีกประการหนึ่งก็คือถ้าประชาชนให้ความสนใจและไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันมาก
 ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสกัดกั้นการปฏิวัติรัฐประหารไม่ให้เกิดขึ้น เพราะรัฐบาลที่มาจากประชาชน
 ส่วนใหญ่จะเป็นรัฐบาลที่มีความชอบธรรมได้รับการยอมรับจากประชาชน และเป็นการแสดงเจตนาว่า

^๑ กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, การปกครองและการเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร
 : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑), หน้า ๒๐๑.

ประชาชนมีความต้องการที่จะปกครองตนเอง และหาแทนสิทธิในความเป็นเจ้าของอำนาจ
อธิปไตยอย่างแท้จริง จากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ และไม่ไปใช้สิทธิ
เลือกตั้งนี้ จึงมีคำกล่าวอยู่เสมอว่า ประชาชนยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเองตามระบอบ
ประชาธิปไตย สำหรับการเลือกตั้งทั่วประเทศจำนวน ๑๒ ครั้ง ที่ตามมาปรากฏผลดัง
ในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ผลการออกเสียงลงคะแนนการเลือกตั้งทั่วไป ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๕๒๒

ครั้งที่	การเลือกตั้งเมื่อวันที่	ผู้มีสิทธิออกเสียง (คน)	ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	ร้อยละผู้ไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง
๑	๑๕ พ.ย. ๒๔๗๖	๔,๒๓๘,๒๓๑	๑,๓๗๓,๕๓๒	๔๑.๕๕
๒	๓ พ.ย. ๒๔๘๐	๖,๑๒๓,๒๓๕	๒,๔๖๒,๕๓๕	๔๐.๒๒
๓	๑๒ พ.ย. ๒๔๘๑	๖,๓๑๐,๑๓๒	๒,๒๑๐,๓๓๒	๓๕.๐๓
๔	๖ มิ.ย. ๒๔๘๕	๖,๔๓๑,๘๒๓	๒,๐๕๑,๓๘๘	๓๒.๕๒
๕	๒๕ มิ.ย. ๒๔๙๑	๗,๑๓๖,๔๖๔	๒,๑๑๓,๔๖๔	๒๖.๕๔
๖	๒๖ ก.พ. ๒๔๙๕	๗,๖๐๒,๕๕๑	๒,๔๖๑,๒๕๑	๓๒.๓๖
๗	๒๖ ก.พ. ๒๕๐๐	๘,๘๕๘,๐๓๕	๕,๖๖๘,๕๖๖	๕๓.๕๐
๘	๑๕ มี.ย. ๒๕๐๐	๘,๘๑๑,๑๑๘	๔,๓๓๐,๕๘๖	๔๘.๑๐
๙	๑๐ ก.พ. ๒๕๑๒	๑๔,๘๒๐,๐๘๐	๗,๒๘๕,๘๓๒	๔๙.๑๖
๑๐	๒๖ มิ.ย. ๒๕๑๘	๑๘,๓๔๓,๔๘๖	๘,๔๓๓,๓๒๐	๔๖.๑๓
๑๑	๔ เม.ย. ๒๕๑๙	๒๐,๖๒๓,๔๓๐	๘,๐๓๒,๖๒๙	๓๙.๕๘
๑๒	๒๒ เม.ย. ๒๕๒๒	๒๒,๕๘๑,๓๘๐	๘,๘๑๓,๔๐๑	๓๙.๕๐

หมายเหตุ ไม่นับรวมการเลือกตั้งเพิ่มที่กระทำในบางจังหวัด เพื่อให้มีจำนวนสมาชิกครบองค์รัฐสภา
ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ ครั้ง คือ การเลือกตั้ง เมื่อ ๕ ส.ค. ๒๔๘๕
และการเลือกตั้งเมื่อ ๕ มิ.ย. ๒๔๘๖

ที่มา : ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ พีรศักดิ์ จันทรินทร์, ข้อมูลพื้นฐานกึ่งศตวรรษแห่งการ
เปลี่ยนแปลงการปกครองไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๕๕

ผลสรุป การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากผลการเลือกตั้งจำนวน ๑๒ ครั้งดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่า การเลือกตั้งครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๔ มีประชาชนไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ ๔๗.๑๗ ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ได้มีเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งประชาชนน่าจะมีการตื่นตัวทางการเมืองสูง แต่ผลที่ออกมากลับตรงกันข้าม สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองที่มีความเจริญสูงที่สุดในทุก ๆ ด้าน ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาก็ มีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการทางการเมืองมากกว่าชาวชนบท ได้รับข่าวสารและใกล้ชิดกับกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าชาวชนบทที่น่าจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนในชนบท โดยเฉพาะในด้านการออกเสียงเลือกตั้ง และน่าจะเข้าใจคำว่าประชาธิปไตย และมีความต้องการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าคนตามท้องถิ่นที่ห่างไกล แต่ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณารายละเอียดจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างในเขตเลือกตั้งที่ ๑๐ ของกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ปรากฏว่าประชาชนใน ๔ เขต คือ เขตบางขุนเทียน เขตภาษีเจริญ เขตคลองตัน และเขตหนองแขมไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง ๖๕.๒๓๖ คน จากผู้มีสิทธิทั้งหมด ๒๖๓,๑๒๔ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๘ เขตบางขุนเทียนเป็นเขตหนึ่งที่ประชาชนไปใช้สิทธิน้อย คือ มีผู้ไปใช้สิทธิ ๒๒,๗๗๓ คน จากผู้มีสิทธิ ๙๖,๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๓ สำหรับประชาชนอีก ๗๓,๘๘๔ คน ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นอาจจะมีมากมายหลายประการ เช่น ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจหรือความสนใจต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลือกตั้งหรือสาเหตุอื่น ๆ อีกมากมายหลายประการ การที่ประชาชนเพิกเฉยไม่ไปใช้สิทธินี้ย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงนับว่าเป็นประเด็นสำคัญที่น่าจะให้ความสนใจศึกษาในรายละเอียดเป็นอย่างยิ่ง.

ณรงค์ ลินสวัสดิ์ และ รอส พิธีชัย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๖๑.

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. การศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท" โดย ชลอ ไบเจริญ^๑ ทำการศึกษารายการความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนอาสาที่เข้ามาฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๓๖๐ คน พบว่า

๑.๑ ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ คือ เรื่องระบบการเมือง หรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป คัวแทนของประชาชน หรือ คัวแทนของรัฐ กฎหมาย หรือนโยบายของประเทศตลอดจนฐานะและบทบาทของตัวเอง

๑.๒ ผู้นำเยาวชนชายมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากกว่าผู้นำเยาวชนหญิง

๑.๓ ผู้นำเยาวชนชายมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากขึ้นเมื่อมีการศึกษาสูงขึ้น

๑.๔ ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ถ้าผู้นำเยาวชนชนบทเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในอนาคตแล้ว การเมืองไทยน่าจะมีปัญหาน้อยลง จะทำให้การปกครองในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้เพราะเยาวชนชนบทมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากกว่าเยาวชนชนบทโดยทั่วไป และประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ผู้นำเยาวชนยังมีความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิต นักศึกษา อีกด้วย

๒. การศึกษาเรื่อง "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย" โดย ชัยวัฒน์ รัฐขจร^๒ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงระดับความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วม

^๑ชลอ ไบเจริญ, "ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐).

^๒ชัยวัฒน์ รัฐขจร, "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๒๐๑-๒๐๒.

ทางการ เมืองของประชาชนจำนวน ๓๓๒ คน ในพื้นที่ ๓ ตำบล ของอำเภอเมืองชลบุรี โดยสรุป ผลการศึกษาไว้ดังนี้

๒.๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการ เมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างต่ำ สาเหตุเนื่องมาจากระดับการศึกษาของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

๒.๒ ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการ เข้ามีส่วนร่วมทางการ เมือง และการปกครองค่อนข้างต่ำ

๒.๓ ประชาชนเพศชายจะมีความรู้ความเข้าใจทางการ เมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่าประชาชนเพศหญิง

๒.๔ เพศชายมีความกระตือรือร้นในการ เข้ามีส่วนร่วมทางการ เมือง และการปกครอง มากกว่าเพศหญิง

๒.๕ ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจทางการ เมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น เมื่อมีการศึกษาสูงขึ้น

๒.๖ ประชาชนจะมีความกระตือรือร้นในการ เข้ามีส่วนร่วมทางการ เมืองและการปกครองมากขึ้นเมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ผู้มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการ เมืองในกระบวนการ เลือกตั้งมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อยหรือผู้ไม่มีการศึกษาเลย

๓. การศึกษาเรื่อง "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" โดย วงษ์ เลิศไพศาล ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยการ สุ่มตัวอย่างหาข้อมูลจากนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนที่ดำรงตำแหน่ง ระหว่างปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ โดยเลือกตัวอย่างจำนวน ๔๐๗ คน หรือร้อยละ ๒๐ ของนิสิตปีสุดท้าย ทั้งหมด ซึ่งสรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

๓.๑ นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่สูงนัก

วงษ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อ ฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

๓.๒ นิสิตขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ มักปฏิบัติงานเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของตน

๓.๓ นิสิตมีความต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอุดมคติของตนเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ โดยไม่คำนึงถึงเลยว่าจะมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงไร

๓.๔ ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดไว้ว่า การที่นิสิตผู้มีการศึกษาสูงยังขาดความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนธรรมดาสามัญซึ่งมีการศึกษาน้อยกว่าจึงน่าจะมี ความเชื่อมั่นลดน้อยลงตามสัดส่วนไปด้วย และนั่นย่อมหมายถึงความล้มเหลวของการนำเอาระบบนี้ มาใช้

๓.๕ ภูมิหลังต่าง ๆ ของนิสิต เช่น เพศ สาขาวิชาที่เรียน เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และอาชีพของบิดาไม่ช่วยให้การตัดสินใจของนิสิตแตกต่างกันมาก

๔. การศึกษาเรื่อง "ทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจ และความสนใจ ในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๕" ของ วิภาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา * โดยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๔๗ คน เป็นประชากรจากอาคารสงเคราะห์ทุ่งมหาเมฆ ๔๓ คน จากแฟลตพญาไท ๔๕ คน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ๕๐ คน สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

๔.๑ ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองแบบรัฐสภาในระดับ ปานกลางถึงดี

๔.๒ ประชาชนส่วนใหญ่ มีความสนใจในการเมือง คำนับบทบาทการทำงานของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร

* วิภาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, "ทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร, วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๕" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

๔.๓ ประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทัศนคติทางการเมือง และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างดี

๔.๔ ประชาชนส่วนใหญ่ มีความสนใจและทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง

๔.๕ ปัจจัยทางประชากร และสังคมมีอิทธิพลเด่นชัดต่อความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจในการเมือง และทัศนคติทางการเมืองการเลือกตั้งของประชาชนก็คือ เพศ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อหัวข้อที่ศึกษาทั้งหมด

๔.๖ พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง

๔.๖.๑ ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา กับทัศนคติทางการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

๔.๖.๒ ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา กับทัศนคติในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

๔.๖.๓ ความสนใจทางการเมือง กับทัศนคติในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

๔.๖.๔ ทัศนคติทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย กับทัศนคติในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

๕. การศึกษา เรื่อง "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลสะท้อนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" โดย วรสิทธิ์ โรจนพานิช^๑ สรุปได้ว่านับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบันปรากฏว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ไปลงคะแนนเสียงไม่ถึงครึ่งของผู้มีสิทธิทั้งหมด มีอยู่ครั้งเดียวที่นับว่าจะแน่นได้เกินครึ่ง คือ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐ แต่ก็เป็นการเลือกตั้งที่ไม่เรียบร้อย มีการทุจริตกันมาก การที่ผู้มีสิทธิไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยเช่นนี้ พบว่าประชาชนชาวไทย

^๑ วรสิทธิ์ โรจนพานิช, "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลสะท้อนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).

มีความสนใจต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยน้อย การหาเสียงเลือกตั้งมุ่งไปในลักษณะสร้างความนิยมส่วนตัวมากกว่าพรรคการเมือง จึงเป็นเหตุทำให้สถาบันนิติบัญญัติล้มเหลวตลอดมา เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

๖. รายงานผลการวิจัยเรื่อง "ลักษณะบางประการ ของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย" โดยคณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้ทำการวิจัยโดยสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามส่งไปยังประชาชนที่สุ่มตัวอย่างตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ภาคละ ๒ จังหวัด ๆ ละ ๒ อำเภอ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ๓ หัวข้อ คือ ลักษณะครอบครัวไทย แนวโน้มของการแก้ปัญหาในครอบครัว และทัศนคติต่ออาชีพและการเมือง ในที่นี้จะยกมาเฉพาะข้อสรุปผลการวิจัยหัวข้อทัศนคติต่อการเมืองที่เกี่ยวข้องดังนี้

๖.๑ ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองและหน้าที่ของประชาชนโดยส่วนรวม ปรากฏว่ามีผู้สนใจทำความเข้าใจในระบอบการปกครองน้อยมาก สำหรับผู้ที่เชื่อว่ามีหรือเข้าใจนั้นได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่การศึกษาในโรงเรียนของชาวชนบทจำกัดอยู่อย่างสูงไม่เกิน ชั้น ป.๔-ป.๗ จะเห็นได้ว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองยังแคบและน้อยมาก ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างก็โดยอาศัยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เสียเป็นส่วนใหญ่สาระสำคัญของความรู้ความเข้าใจต่อระบอบการปกครองหรือความสัมพันธ์และหน้าที่ของตนต่อการปกครองบ้านเมืองก็คือ เป็นความเข้าใจในลักษณะที่ยอมรับอำนาจทางการเมืองของรัฐมากกว่าที่จะคิดว่าตนเองเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดรูปแบบของการใช้อำนาจของรัฐ

คณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๔๔-๕๐.

๖.๒ ทักษะคิดต่อการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการเลือกตั้งคืออะไร และเห็นว่าการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ควรกระทำ แต่ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ที่มีต่อการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งต้องการความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ของประชาชนอย่างมากที่สุด ค่ายเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งน้อยมาก ประชาชนเห็นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นลักษณะที่ดีของพลเมือง แต่ก็เป็น ลักษณะทางจริยธรรมมากกว่าหน้าที่ในทางการปกครอง

๖.๓ ทักษะคิดต่อผู้แทนราษฎร จะเห็นได้ว่าประชาชนไทยมีลักษณะ หรือทัศนคติต่อ ผู้ที่มีความรู้หรือผู้ที่ตนคิดว่าจะเป็นนักการเมืองดียิ่งกว่าญาติพี่น้อง หรือผู้ที่มีฐานะดีเพราะเหตุที่ว่า ความคิดโดยทั่ว ๆ ไปของคนไทย ถือว่าการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเท่ากับ เป็นการเลือกผู้ทำหน้าที่ปกครองประเทศนั่นเอง ฉะนั้นผลที่ออกมาจากจะเลือกคนที่ตนคิดว่าดีแล้ว ยังมุ่งถึงความรู้ความเชื่อถือเป็นสำคัญ และผู้ที่เชื่อถือได้เช่นนี้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครองที่ตนเห็นว่าใกล้ชิดที่สุดก็คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างของเขตเลือกตั้งที่ ๑๐ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ปรากฏว่ามีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง ร้อยละ ๒๔.๗๕ และเมื่อพิจารณาถึงการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมาปรากฏผลในทำนองเดียวกัน เฉพาะเขตบางขุนเทียนมีประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งถึงร้อยละ ๗๖.๔๗ ปรากฏการณ์ทาง การเมืองดังกล่าวจะได้รับการศึกษาพิจารณาในรายละเอียด โดยมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครอง แบบประชาธิปไตยเพียงใด

๒. ประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีทัศนคติอย่างไรต่อระบบการเมืองการปกครอง แบบประชาธิปไตย ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร

๓. ระบบการบริหารงานเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างของเขตบางขุนเทียนเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๔. สภาพส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพของประชาชน มีอิทธิพลเพียงใดต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการ เมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย และทัศนคติทางการเมืองในค่านต่าง ๆ

สมมติฐานในการศึกษา

เมื่อพิจารณาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งปรากฏว่ามีปัจจัยเป็นจำนวนมากที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลร่วมในการกำหนดพฤติกรรมของประชาชนต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การที่ประชาชนเขตบางขุนเทียนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ เป็นจำนวนมากนั้น พอดีสมมติฐานเพื่อทำการทดสอบได้ดังต่อไปนี้ (โปรดดูกรอบทฤษฎีในรายละเอียดในบทที่ ๒)

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการ เมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนมีความรู้สึกขาดความศรัทธาในระบบการ เมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนมีความรู้สึกขาดความศรัทธาต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีและขาดความเชื่อถือศรัทธาในบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมมติฐานที่ ๕ ระบบการบริหารงานเลือกตั้งของ เขตบางขุนเทียนยังขาดความเหมาะสมบางประการที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้มีศัพท์เฉพาะที่พึงทำความเข้าใจความหมายเบื้องต้นให้ตรงกันดังต่อไปนี้

๑. ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและการปกครอง มีความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทางการเมือง เข้าใจในความหมายของระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะจะทำให้มองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการเมือง สำหรับแหล่งที่มาของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองนั้นได้แก่ สื่อมวลชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ศึกษา ข่าวสารจากทางราชการ พรรคการเมือง เป็นต้น

๒. ทัศนคติทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลทางการเมืองรวมถึงความรู้สึกลึกซึ้ง ความคิดเห็น การมองภาพทางการเมือง และการประพฤติปฏิบัติตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่ได้สัมผัสจากการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรมทางการเมือง

๓. บทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชน เริ่มตั้งแต่การประพฤติปฏิบัติในระหว่างการทำเสียงเลือกตั้ง และการปฏิบัติตนในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น การทำหน้าที่ในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล การรักษามวลประโยชน์ให้แก่ประชาชนและการดำเนินการทางนิติบัญญัติ เป็นต้น การประพฤติปฏิบัติตนดังกล่าวจะชี้ให้เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชนเพียงใด

๔. ระบบการบริหารงานเลือกตั้ง หมายถึง ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารงานเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่การเตรียมการก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง เช่น การวางแผนดำเนินการเลือกตั้ง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง การกำหนดหน่วยเลือกตั้ง การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง เป็นต้น ระยะเวลา คือ การดำเนินการในขั้นเลือกตั้งซึ่งจะต้องดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ถูกต้อง และบริสุทธิ์ยุติธรรมที่สุด เช่น จะต้องมีการรายงานการปฏิบัติทุกขั้นตอน เหตุการณ์ต่าง ๆ จากหน่วยเลือกตั้งไปยังศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง การตรวจวัสดุอุปกรณ์ การนับผลคะแนน เป็นต้น และขั้นตอนสุดท้าย คือ การดำเนินการภายหลังจากการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องดำเนินการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ แบบพิมพ์ บัตรเลือกตั้ง ฯลฯ เก็บไว้ตามกฎหมาย รายงานผลการดำเนินการ มีการวิจัยประเมินผลในการเลือกตั้ง เป็นต้น ระบบการบริหารงานเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบริสุทธิ์ยุติธรรม และเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากที่สุด

๕. ความศรัทธาทางการเมือง หมายถึง ความเลื่อมใส ความเชื่อถือ และความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครอง ความศรัทธาทางการเมืองเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งของประชาชนที่มองว่าระบบการเมืองนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด ความศรัทธาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับทัศนคติทางการเมือง และเป็นผลนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมือง ความศรัทธาทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและความศรัทธาทางการเมืองในเรื่องที่ศึกษานี้ได้แก่ความศรัทธาในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ความศรัทธาต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความศรัทธาต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

007168

ระเบียบในการศึกษาวิจัย

๑. ขอบเขต ศึกษาประชาชนในเขตบางขุนเทียนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทัศนคติต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทัศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทัศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และความคิดเห็นต่อระบบการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียน

๒. ประชากรศึกษา บางขุนเทียนเป็นเขตที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ประชาชนมีความเป็นอยู่และมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม และการประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ อัตราการกระจายของประชากรมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ

บางพื้นที่เป็นย่านชุมชนที่หนาแน่นประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจ และในบางพื้นที่มีสภาพอยู่ห่างไกล การคมนาคมยังไม่สะดวก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร สภาพดังกล่าวเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา

๓. การเลือกตัวอย่างในการวิจัย บางชุมชนเป็นเขตที่มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับที่ ๒ ของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ ๑๘๑.๑๕ ตารางกิโลเมตร มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๘๖,๗๗๑ คน ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน ๗๓,๘๘๘ คน การเลือกตัวอย่างในการวิจัยได้เลือกขึ้นมาศึกษาจำนวน ๔๑๕ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง และเป็นไปโดยทั่วถึงทุกแขวง สำหรับเขตบางชุมชนประกอบด้วย ๗ แขวง คือ แขวงบางค้อ แขวงบางมด แขวงท่าข้าม แขวงบางขุนเทียน แขวงจอมทอง แขวงบางบอน และแขวงแสมคำ

๔. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

๔.๑ การสุ่มตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (probability sampling) เขตบางขุนเทียนได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งไว้จำนวน ๑๐๗ หน่วย คือ แขวงบางค้อ ๒๖ หน่วย แขวงบางมด ๗ หน่วย แขวงท่าข้าม ๘ หน่วย แขวงบางขุนเทียน ๑๖ หน่วย แขวงจอมทอง ๒๐ หน่วย แขวงบางบอน ๑๖ หน่วย และแขวงแสมคำ ๑๓ หน่วย เพื่อให้ทุกหน่วยเลือกตั้งได้มีโอกาสได้รับคัดเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน จึงได้จัดหน่วยเลือกตั้งออกเป็นกลุ่มเรียงไปตามลำดับ ตั้งแต่แขวงบางค้อจนถึงแขวงแสมคำ ได้ดังนี้ ๑-๑๐, ๑๑-๒๐, ๒๑-๓๐, ๓๑-๔๐, ๔๑-๕๐, ๕๑-๖๐, ๖๑-๗๐, ๗๑-๘๐, ๘๑-๙๐, ๙๑-๑๐๐ และ ๑๐๑-๑๐๗ จากนั้นใช้วิธีจับสลากขึ้นมาทีละกลุ่มละ ๑ หน่วย จะได้นหน่วยเลือกตั้งที่จะนำมาศึกษาจำนวน ๑๑ หน่วย ซึ่งมาจากทุกแขวง คือ แขวงบางค้อ หน่วยเลือกตั้งที่ ๘ และ ๑๔ แขวงบางมด หน่วยเลือกตั้งที่ ๒ แขวงท่าข้าม หน่วยเลือกตั้งที่ ๗ แขวงบางขุนเทียนหน่วยเลือกตั้งที่ ๕ และ ๑๒ แขวงจอมทอง หน่วยเลือกตั้งที่ ๒ และ ๑๘ แขวงบางบอนหน่วยเลือกตั้งที่ ๒ และ ๑๕ แขวงแสมคำหน่วยเลือกตั้งที่ ๑๓

๔.๒ การสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (systematic random sampling)

เมื่อได้ตัวอย่างของหน่วยเลือกตั้งจำนวน ๑๑ หน่วยแล้ว นำรายชื่อของผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ส.ส.๑๓) มาเรียงลำดับตามหน่วยเลือกตั้งที่ได้สุ่มตัวอย่างขึ้นมาตามข้อ ๑.๒.๑ ปรากฏว่าตามบัญชีรายชื่อดังกล่าวมีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน ๗,๘๒๕ คน และ

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ systematic random sampling จนได้ตัวอย่างครบ ๔๑๕ คน และได้ส่งแบบสอบถามให้กับประชาชนจำนวนดังกล่าว

๕. การส่งแบบสอบถาม จากการที่เขตบางขุนเทียนเป็นเขตที่มีสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน บางส่วนยังอยู่ห่างไกลการคมนาคมยังไม่สะดวกต้องอาศัยการคมนาคมทางลำคลองเป็นหลัก มีเฉพาะบางแขวง เช่น แขวงบางค้อ แขวงจอมทอง และบางส่วนของแขวงบางบอนที่การคมนาคมทางรถยนต์สะดวกจึงได้ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามโดยส่งทางไปรษณีย์เฉพาะแขวงบางค้อ และแขวงจอมทองบางส่วน ทั้งนี้เนื่องจากแขวงบางค้อเคยเป็นเขตเทศบาลเก่ามีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดประกอบด้วยไม่มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำหรับแขวงจอมทองนั้นได้ใช้ทั้ง ๒ วิธี คือ ส่งทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง และฝากให้ผู้ใหญ่บ้านนำไปส่งอีกส่วนหนึ่ง สำหรับแขวงอื่น ๆ นั้นได้ใช้วิธีฝากส่งโดยกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือและเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่มากที่สุด สำหรับแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๔๑๕ ชุด ปรากฏว่าได้รับคืนจำนวน ๒๕๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘ ประชาชนผู้ได้รับแบบสอบถามดังกล่าวทุกคนเป็นผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รายละเอียดของแบบสอบถามที่ส่งไปให้ประชาชนในแขวงต่าง ๆ และจำนวนที่ได้รับคืนปรากฏตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามรายแขวง

แขวง	จำนวนที่ส่งไป	ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
บางค้อ	๑๐๓	๕๓	๕๓.๓
บางมก	๔๑	๓๑	๗๕.๖
ท่าข้าม	๔๖	๓๓	๗๑.๗
บางขุนเทียน	๓๒	๒๐	๖๒.๕
จอมทอง	๘๕	๖๓	๗๕.๓
บางบอน	๔๖	๓๖	๗๘.๒
แสมคำ	๑๔	๑๑	๗๘.๖
รวม	๔๑๕	๒๕๕	๖๑.๘

จากตารางที่ ๒ จะเห็นได้ว่าได้รับแบบสอบถามคืนจากแขวงบางขุนเทียนเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๓.๓ สำหรับแขวงบางคอได้รับคืนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓ สาเหตุที่ได้รับคืนน้อยอาจเนื่องมาจากประชาชนดังกล่าวได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การที่จะตอบแบบสอบถามและส่งคืนทางไปรษณีย์นั้นเป็นการเสียเวลาและยุ่งยาก อีกประการหนึ่ง คือ ขาดการติดตามทวงถามและกรณีสุดท้าย คือ ประชาชนตัวอย่างอาจจะไม่มีตัวตนอยู่จริง คือ มีเพียงแต่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งกรณีนี้ปรากฏพบอยู่มากตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรของเขตบางขุนเทียน ซึ่งผู้เขียนเคยปฏิบัติราชการอยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีขณะนี้ และจากการที่ไปรษณีย์ได้ส่งแบบสอบถามคืนมาเป็นจำนวนมาก โดยระบุว่าไม่มีผู้รับ ทำให้ทราบว่าไม่มีตัวบุคคลอยู่ในบ้านดังกล่าวจริง สำหรับแขวงอื่น ๆ นั้น แสดงว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านได้ให้ความร่วมมือโดยชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และติดตามทวงถามจนได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนมากดังกล่าว แต่ก็มีประชาชนบางส่วนที่ไม่มีตัวตนอยู่จริง ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งว่าไปทำงานต่างจังหวัดบ้าง คายแล้วแต่ไม่มีการจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน หรือย้ายออกไปจากบ้านแล้วแต่ไม่ได้แจ้งย้าย เป็นต้น

๖. การกำหนดตัวแปร ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ ส่วนตัวแปรตาม ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจในระบบการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย ทักษะคิดต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทักษะคิดต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และทักษะคิดต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๗. เครื่องมือวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ศึกษาหรือตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ฐานะความเป็นอยู่ และระดับการศึกษารวม ๖ ข้อ

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยแบ่งออกเป็น

(ก) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในปัจจุบัน เช่น โครงสร้างรูปแบบของรัฐบาล การดำรงตำแหน่งทางการเมือง บุคคลสำคัญทางการเมือง เป็นต้น รวม ๒ ข้อ

(ข) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองในระดับท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร) รวม ๒ ข้อ

(ค) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวม ๒ ข้อ

(ง) ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย รวม ๓ ข้อ

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทัศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และทัศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแบ่งออกเป็น

(ก) ทัศนคติต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย รวม ๓ ข้อ

(ข) ทัศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๔ ข้อ

(ค) ทัศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๔ ข้อ

ส่วนที่ ๔ เป็นคำถามให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียน โดยแบ่งออกเป็น

(ก) การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง รวม ๕ ข้อ

(ข) การกำหนดหน่วยเลือกตั้ง รวม ๒ ข้อ

(ค) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งและการทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

รวม ๒ ข้อ รายละเอียดของแบบสอบถามโปรดดูตามภาคผนวก ก

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นการวิเคราะห์ความถี่ เพื่อศึกษาว่าประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างไร ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยเพียงใด มีทัศนคติอย่างไรต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทัศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และทัศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประการสุดท้าย คือ ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อระบบการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียน โดยแสดง

ผลการศึกษารูปตารางและแจกแจงความถี่เป็นจำนวนร้อยละ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและสามารถเปรียบเทียบค่าตอบที่ได้รับอย่างชัดเจน

ส่วนที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่อตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทศนคติต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเพียงใด โดยแสดงผลการศึกษาในรูปตารางเปรียบเทียบความถี่เป็นร้อยละ และหาความเชื่อมั่นว่าค่าตอบดังกล่าวมีความเชื่อถือได้เพียงใดในทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบ Chi Square และ Gamma แล้วแต่กรณี

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ปรากฏว่ามีประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน ๓๓,๕๔๔ คน จากผู้มีสิทธิทั้งหมด ๘๖,๓๓๖ คน และผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชาชนดังกล่าวจำนวน ๔๑๕ ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๐.๖ สำหรับสาเหตุที่ส่งแบบสอบถามจำนวน ๔๑๕ ชุดนั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่ที่ระยะเวลา กล่าวคือ การเลือกตั้งในครั้งต่อไปจะมีขึ้นในปี ๒๕๒๖ และจากผลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะชี้ให้เห็นว่าประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยเพียงใด มีทศนคติต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทศนคติต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและทศนคติต่อบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นอย่างไร นอกจากนี้จะทราบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อระบบการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียน โดยเฉพาะในด้าน การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง การกำหนดหน่วยเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง และการทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นในครั้งต่อไป จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อให้สามารถแสดงผลการศึกษาค้น

ตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเงินทุนในการวิจัย ซึ่งจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก และประการสุดท้าย คือ สภาพท้องที่ของเขตบางขุนเทียน มีความกว้างใหญ่ประกอบกับการคมนาคมในบางแขวงยังไม่สะดวก เป็นอุปสรรคต่อการติดตาม ทวงถามเพื่อนำแบบสอบถามคืน เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ด้วยความจริงใจที่สุด ผู้เขียนได้ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๕ โดยชี้แจง กำนันผู้ใหญ่บ้านให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อนำไปอธิบายแก่กลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยดังกล่าวน่าจะอ่านประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑. ทำให้ทราบว่า ประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบ การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยเพียงใด
- ๒. ประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีทัศนคติอย่างไรต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย และบทบาทพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร
- ๓. ทำให้ทราบว่าการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียนมีข้อบกพร่องประการใดบ้าง
- ๔. ผลจากการวิจัยจะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
- ๕. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ต่อความรู้ความเข้าใจ ในระบบการ เมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อทัศนคติทางการเมืองในค่านต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็น คุณประโยชน์ต่อทั้งทางวิชาการและอรรถประโยชน์

ลำดับการเสนอเรื่อง

ได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษา โดยเริ่มจากการกล่าวถึงความเป็นมาของเรื่อง ที่จะศึกษา รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเน้นถึงการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน และได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อหาสาเหตุว่ามีปัจจัยอะไรบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งคาดว่า มีสาเหตุมาจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา คือ ศึกษาเฉพาะประชาชนเขตบางขุนเทียนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ และได้กำหนดวิธีการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นการวิจัยสนาม และการวิจัยเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยการวิเคราะห์ในรูปตาราง แจกแจงความถี่เป็นร้อยละ และใช้วิธีการทดสอบทางสถิติ แบบ Chi Square และ Gamma ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบจากผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

เมื่อกล่าวถึงสภาพทั่ว ๆ ไปในการเตรียมการศึกษาแล้วได้กล่าวถึงทฤษฎี และแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเรื่องที่จะศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป สำหรับปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การศึกษาถึงสภาพทั่วไป และการบริหารงานเลือกตั้งของเขตบางขุนเทียนว่า มีอิทธิพลต่อการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนหรือไม่เพียงใด ลำดับต่อไป คือ นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ต่อตัวแปรตาม เพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างสมบูรณ์ และขั้นสุดท้าย คือ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป.